



BELEIDSDOCUMENT

INTEGRAAL RISICOMANAGEMENT

STICHTING SPORTFONDSEN PENSIOENFONDS

27 NOVEMBER 2020

INHOUD

1. Inleiding	1
2. Organisatie van risicomanagement	2
• Risicomanagementcyclus	2
• Rolverdeling	3
• Deskundigheid en onafhankelijkheid	5
• Verantwoording en lines of defense.....	5
3. Het integrale risicomodel	7
• Risicomodel.....	7
• Risicobereidheid	8
• Beleid niet-financiële risico's.....	9
• Beleid financiële risico's	12
• Risicowaardering.....	14
4. Vaststelling	18

1

Inleiding

De missie van het pensioenfonds is om binnen de grenzen van zijn middelen de bij de aangesloten ondernemingen werkzame deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden, te beschermen tegen de financiële gevolgen van ouderdom en overlijden.

Met een eigen ondernemingspensioenfonds zijn de invloed en betrokkenheid van werknemer en werkgever het grootst.

Het pensioenfonds streeft ernaar een duurzame en betrouwbare partner te zijn voor deelnemers en werkgever. Hiertoe voert het pensioenfonds een solide financieel beleid dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving. Het vermogen wordt op een efficiënte en zo goedkoop mogelijke manier beheerd waarbij risico's goed worden gemanaged.

De pensioenregeling en de toeslagverlening zijn minstens gelijkwaardig aan de pensioenregeling en toeslagverlening van de Stichting Pensioenfonds Recreatie.

Bij het realiseren van de fondsmissie loopt het pensioenfonds risico's. Via integraal risicomanagement beheerst het pensioenfonds risico's die het realiseren van de doelen kunnen bedreigen en zoekt het pensioenfonds bewust en beheerst risico's die als kans kunnen bijdragen aan de fondsdoelen.

Risicocultuur

Het bestuur neemt volledige verantwoordelijkheid voor het risicomanagement. De indeling van de bedrijfsvoering in vijf aandachtsgebieden leidt tot een bewuste benadering van de vorming van strategie en beleid tot en met de uitvoering, monitoring en evaluatie. Deze opzet zorgt voor een commitment van het bestuur aan integraal en geïntegreerd risicomanagement.

Dit komt tot uiting in:

- De besluitvorming: bij het vormen en aanpassen van strategie en beleid worden keuzes gemaakt en besluiten genomen, waarbij overwegingen en risicoafwegingen een belangrijke rol spelen.
- Er wordt aandacht besteed aan de cyclus van uitvoering, monitoring en evaluatie.
- De bestuurlijke jaarplanning IRM: het bestuur gebruikt een jaarplanning, waarin de monitoring en evaluatie van risico's, bewakings- en beheersmaatregelen en beleid is opgenomen.

Risicomanagement geïntegreerd

Het risicomanagement heeft een vooraanstaande rol in de opzet van de bedrijfsvoering en kan als volgt worden gekenmerkt:

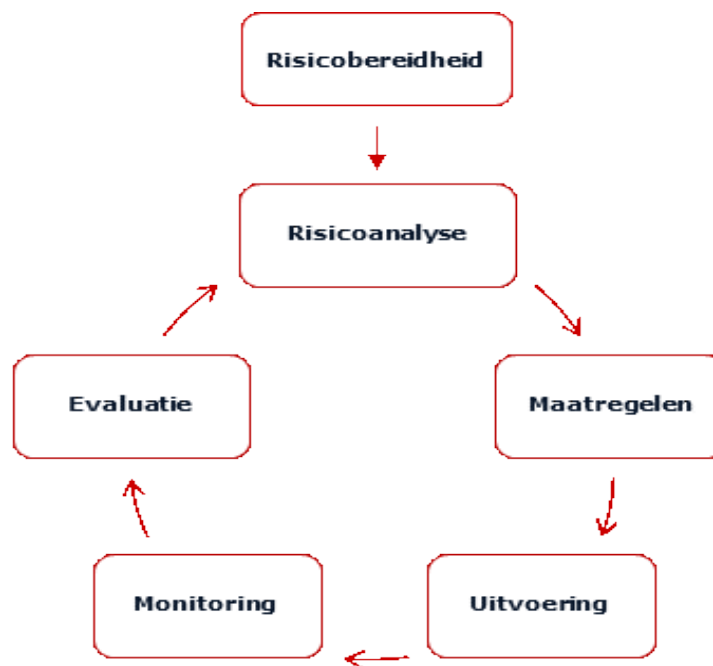
- Integraal risicomanagement, omdat in de bedrijfsvoering de gehele risicomanagementcyclus is meegenomen: risicoanalyse, uitvoering, monitoring, evaluatie en eventuele aanpassing.
- Geïntegreerd risicomanagement, omdat het risicomanagement is verwerkt in de bedrijfsvoering (de aandachtsgebieden) en daardoor onderdeel vormt van alle activiteiten van het fonds.

Het beleid is zodanig ingericht dat volwassenheidsniveau 4 volgens de norm van DNB is bereikt. Dit niveau is omschreven als "Geïmplementeerd en periodiek geëvalueerd".

2

Organisatie van risicomanagement

De organisatiestructuur is voor de gehele bedrijfsvoering gelijk. Risico's en risicomanagement vormen een onderdeel van de bedrijfsvoering. De aanpak van integraal risicomanagement is als volgt:



Risicomanagementcyclus

Vanuit de risicobereidheid wordt een cyclus (inclusief risico's) gevolgd:

- Er wordt een integrale risicoanalyse uitgevoerd. In de risicoanalyse zijn de risico's geïdentificeerd en ingeschat.
- De risicoanalyse leidt tot mogelijke beheersmaatregelen respectievelijk bewakingsmaatregelen.
- De uitvoering wordt continu gemonitord waar de risico's en de genomen maatregelen onderdeel van zijn.
- Periodiek worden de uitvoering en de monitoring geëvalueerd.
- Afhankelijk van de resultaten van de evaluatie kan er een aanpassing zijn van het beleid, van de risico's, de risico-inschattingen en de bewakings- en beheersmaatregelen.

De stappen binnen de risicomanagementcyclus (uitvoering, monitoring, evaluatie en eventuele aanpassingen) zijn opgenomen in het overzicht van bewakings- en beheersmaatregelen en in de bestuurlijke jaarplanning IRM.

Evaluatie van het risicomanagementbeleid

Naast de reguliere risicomanagementcyclus is er periodiek een evaluatie van het risicomanagementbeleid zelf. De volgende aspecten komen daarbij aan de orde:

- Het in dit document uitgewerkte beleid wordt geëvalueerd.
- De set van bestaande bewakings- en beheersmaatregelen wordt geëvalueerd, waarbij gekeken wordt naar de effectiviteit van alle maatregelen en naar mogelijke scenario's bij de aan de maatregelen ten grondslag liggende risico's.

Eigenrisicobeoordeling

Eens in de drie jaar wordt een eigenrisicobeoordeling uitgevoerd. In geval van een significante wijziging in het risicoprofiel van het pensioenfonds of door het pensioenfonds uitgevoerde pensioenregelingen vindt onverwijld een eigenrisicobeoordeling plaats. Het pensioenfonds neemt de eigenrisicobeoordeling in aanmerking bij het nemen van strategische beslissingen.

Calamiteiten

Het pensioenfonds heeft voor mogelijke calamiteiten de volgende maatregelen en regelingen:

- Een financieel crisisplan als onderdeel van de ABTN
- Een incidentenregeling
- Een klokkenluidersregeling
- Een regeling ongewenst gedrag

Rolverdeling

De rolverdeling met betrekking tot de verschillende stappen van de risicomanagementcyclus in relatie tot de vijf aandachtsgebieden ziet er als volgt uit:

Risicomanagement-cyclus (stappen)	Governance	Financiële opzet	Beleggingen	Uitvoering vermogensbeheer	Uitvoering pensioen-/financieel beheer
Risicoanalyse	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur
Vaststellen maatregelen	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur
Uitvoering / maatregelen	Pensioen-manager	Pensioen-manager	Vermogensbeheerder	Vermogensbeheerder	Pensioen-administrateur
Monitoring	Risico-management commissie	Risico-management commissie	Beleggings commissie	Beleggings commissie	Dagelijkse leiding (DL)/ CC.
Evaluatie	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur	Bestuur

Het pensioenfonds werkt met een dagelijkse leiding en drie commissies: de beleggingscommissie, de communicatiecommissie en de risicomanagementcommissie.

Dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding van het pensioenfonds bestaat uit twee bestuursleden en de pensioenmanager. De dagelijkse leiding signaleert trends en ontwikkelingen, stelt voorstellen voor beleid op, voert het beleid uit of monitort de uitvoering (door externe partijen) en legt verantwoording af over de uitvoering aan het bestuur.

De dagelijkse leiding informeert de risicomanagementcommissie over de monitoring van de niet-financiële risico's (met uitzondering van de risico's met betrekking tot communicatie).

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie adviseert ten aanzien van de beleggingen. De beleggingscommissie heeft onder meer tot taak het definiëren van de meest ideale beleggingsstructuur voor het fonds, de selectie van de vermogensbeheerder(s), de monitoring van het vermogensbeheer en ook de monitoring van de risico's die met de beleggingen samenhangen.

De beleggingscommissie informeert de risicomanagementcommissie over de monitoring van de beleggingsrisico's.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie heeft als taak om het bestuur te adviseren over voorstellen voor de communicatie aan deelnemers. Dit betreft onder meer de 'vertaling' van het pensioenreglement in de pensioenleeswijzer, het voorlichtingsfilmpje, het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) en de website met pensioen 1-2-3.

De communicatiecommissie informeert de risicomanagementcommissie over de niet-financiële risico's met betrekking tot communicatie.

Risicomanagementcommissie

De risicomanagementcommissie kan worden gezien als de 'risicomanager' en coördineert alles met betrekking tot het integraal risicomanagement. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is lid van de risicomanagementcommissie en wordt ondersteund door de risicomanagementcommissie in de vervulling van zijn taken.

Sleutelfunctiehouders

De drie sleutelfunctiehouders beoordelen het pensioenfonds in het kader van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Met betrekking tot het risicomanagement zijn de taken van de sleutelfunctiehouders als volgt:

- De houder van de actuariële functie beoordeelt alle actuariële aspecten, waaronder de (actuariële) risico's en draagt ertoe bij dat het risicobeheersysteem doeltreffend wordt toegepast.
- De houder van de risicobeheerfunctie beoordeelt of het risicobeheersysteem doeltreffend en goed is geïntegreerd in de organisatiestructuur en de besluitvormingsprocessen.
- De houder van de interne auditfunctie evalueert onder meer of het interne controlesysteem en andere onderdelen van het vastgelegde governance systeem, waaronder het risicobeheerssysteem, adequaat en doeltreffend zijn.

Bestuur

De eindverantwoordelijkheid van alle aandachtsgebieden ligt bij het bestuur. Ook ten aanzien van risicomanagement qua beleidsvorming en evaluatie.

Deskundigheid en onafhankelijkheid

De deskundigheid van de leden van het bestuur, de dagelijkse leiding, de commissies en de pensioenmanager en ook de bevordering en handhaving daarvan is beschreven in het geschiktheidsplan. Hierin komt risicomanagement onder andere terug bij de eindtermen geschiktheid van de aandachtsgebieden financiële aspecten, AO/IC, communicatie en uitbesteding. Op deze gebieden scoren tenminste drie leden van het bestuur deskundigheid B en tenminste twee leden van de risicomanagementcommissie deskundigheid B.

De onafhankelijkheid van het bestuur, de dagelijkse leiding en de commissies ten opzichte van externe partijen wordt onder andere gewaarborgd door middel van het integriteitsbeleid van het pensioenfonds zoals beschreven in de ABTN en de gedragscode.

De houder van de actuariële functie is extern belegd bij de certificerend actuaris, waardoor de onafhankelijkheid en deskundigheid gewaarborgd is. De sleutelfunctiehouders van risicobeheer en interne audit zijn twee bestuursleden. Vanuit hun hoedanigheid als bestuurder is onafhankelijkheid en deskundigheid gewaarborgd. De sleutelfunctiehouders die ook bestuurder zijn rapporteren periodiek aan het bestuur en aan de visitatiecommissie. De sleutelfunctiehouder actuariel rapporteert in beginsel (alleen) aan het bestuur. In bijzondere omstandigheden zullen de sleutelfunctiehouders de toezichthouder rechtstreeks informeren.

Verantwoording en lines of defense

De opzet van het integraal risicomanagement is gebaseerd op het '3 lines of defense' model (3LoD model) binnen de governance van het fonds. Dit model beoogt een wijze van samenwerken en denken die bijdraagt aan het versterken van de risicocultuur en het nemen van verantwoordelijkheid voor risico's.

In IORP II is sprake van een drietal sleutelfuncties: de risicobeheerfunctie (2e lijn), de actuariële functie (2e lijn) en de interne auditfunctie (3e lijn).

Een overzicht van de Lines of Defense vanuit het integraal risicomanagement perspectief is als volgt:

LoD	Wie
1	Bestuur / Commissies / Dagelijkse leiding
2	CO / Sleutelfuncties actuariële zaken en risicobeheer
3	Interne verantwoording (VO en VC) / Sleutelfunctie interne audit
4	DNB / AFM / AP / accountant / certificerend actuaris

1. Het bestuur vervult de functie van de 1e lijn. Hier worden de besluiten genomen die het risicoprofiel van het pensioenfonds bepalen. De eindverantwoordelijkheid ligt bij het bestuur. Het bestuur is verantwoordelijk voor sturing en beheersing van de organisatie, inclusief het managen van de risico's die hiermee samenhangen.

De commissies, de dagelijkse leiding, al dan niet in samenwerking met (externe en/of onafhankelijke) adviseurs, ondersteunen het bestuur, zorgen voor de voorbereiding van de bestuursvergaderingen en brengen advies uit naar het bestuur. Deze ondersteuning betreft het identificeren en bewaken van risico's en het coördineren van de integrale risicomanagement activiteiten. Ook monitoren zij de ontwikkeling van het risicoprofiel en wordt getoetst of deze in lijn is met de risicobereidheid. De dagelijkse leiding en de commissies houden de ontwikkelingen in de gaten, zorgen voor agendering op de bestuursvergaderingen en nemen het voortouw bij de beleidsvoorbereiding. De commissies monitoren de bepaalde risico's. Daarbij worden onder

andere de rapportages van de uitvoeringsorganisaties meegenomen. De risicomanagementcommissie verzorgt de risicoanalyses, de jaarplanning IRM en het overzicht van beheers- en bewakingsmaatregelen, welke door het bestuur worden behandeld.

2. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is lid van de risicomanagementcommissie. Deze sleutelfunctiehouder rapporteert periodiek zelfstandig aan het bestuur over de uitvoering van het risicobeheer. De functie zorgt voor een onafhankelijk oordeel bij besluitvorming van de 1e lijn (het bestuur), moet kunnen escaleren naar DNB als het bestuur risico's veronachtzaamt en ondersteunt de 1e lijn bij identificatie en mitigatie van risico's en bij het uitvoeren van de eigenrisicobeoordeling.

Ook de actuariële functie is een sleutelfunctie in de 2e lijn. De rol van de actuariële functie is zowel coördinerend, beoordelend als adviserend. De houder van de actuariële functie is de certificerend actuaris en rapporteert jaarlijks aan het bestuur.

De compliance officer is aangesteld om toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving. Daarnaast is de compliance officer verantwoordelijk voor het waarborgen van de integriteit van het fonds. Hierdoor houdt de compliance officer zicht op hetgeen plaatsvindt in de 1e lijn.

3. De 3e lijn bestaat uit het verantwoordingsorgaan, de visitatiecommissie en de sleutelfunctie interne audit. Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en aan andere (externe) belanghebbenden onder andere via het jaarverslag. Een lid van het bestuur is door het bestuur aangesteld als houder van de sleutelfunctie interne audit en rapporteert (jaarlijks) aan het bestuur. De hoofdtaak van de interne auditfunctie is het evalueren van de effectiviteit van de 1e en de 2e lijn.
4. De 4^e lijn bestaat uit de drie externe toezichthouders (DNB, AFM en AP) en de wettelijk verplicht aangestelde accountant en certificerend actuaris. De accountant en certificerend actuaris voorzien het bestuur van aanvullende zekerheid over de risicobeheersing.

De uitvoeringsorganisaties hebben hun eigen '3 lines of defense'. Daarover rapporteren zij naar het pensioenfonds door middel van SLA-rapportages, ISAE-rapportages en performance rapportages.

3

Het integrale risicomodel

Het pensioenfonds is uitvoerder van de taken voortvloeiend uit de door sociale partners afgesproken pensioenregeling en bepaler van het financieel beleid rekening houdend met de financiële kaders. Vanuit het perspectief van risicomanagement betekent dit het volgende:

- Het pensioenfonds zorgt voor een zodanige financiële opzet, waaronder het beleggingsbeleid, dat dit in overeenstemming is met de door sociale partners vastgestelde risicohouding.
- Het pensioenfonds is een financiële instelling waarbij sprake dient te zijn van een beheerste en integere uitvoering.

In overleg met de kernvergadering en de werkgever is vastgesteld wat de risicohouding van het pensioenfonds is. De kwalitatieve uitgangspunten voor de risicohouding zijn als volgt:

- Door de werkgever wordt een vastgestelde maximale premie betaald met dien verstande dat de pensioenregeling gelijkwaardig dient te zijn aan Recreatie. Dit brengt mede met zich mee dat de kosten van de pensioenregeling vergelijkbaar zijn met die van SPR.
- In de pensioenovereenkomst wordt een ambitie (prijsindex) nagestreefd tegen een acceptabel risico.
- Het beleid van het pensioenfonds is, gegeven de pensioenregeling en financieringsafspraken met de werkgever, erop gericht om de pensioenen van alle deelnemers ten minste nominaal in stand te houden met daarnaast een duidelijk streven naar indexatie voor zowel actieven als inactieven. De pensioenregeling en de toeslagverlening zijn minimaal gelijkwaardig aan Recreatie.

Risicomodel

Het pensioenfonds hanteert een risicomodel waarbij alle risico's zichtbaar worden gemaakt door rekening te houden met enerzijds de gehanteerde aandachtsgebieden die de gehele bedrijfsvoering weerspiegelen en anderzijds de FIRM-risico's die alle risicocategorieën weergeven.

Aandachtsgebieden

Het bestuur heeft de bedrijfsvoering ingedeeld in de volgende aandachtsgebieden:

- Governance
- Financiële opzet
- Beleggingen
- Vermogensbeheer
- Pensioen- en financieel beheer

De reden voor deze opdeling is een verschil in rol die de aandachtsgebieden hebben in het kader van een beheerste en integere bedrijfsvoering:

- De governance is de wijze waarop het pensioenfonds is georganiseerd.
- De financiële opzet betreft de wijze waarop alle financiële aspecten van het pensioenfonds zijn vormgegeven.
- De beleggingen zijn een apart aandachtsgebied, omdat de beleggingen en het beleggingsbeleid in de praktijk en in de wet- en regelgeving specifieke aandacht krijgen.
- Het vermogensbeheer betreft de uitvoering van het beleggingsbeleid.
- Het pensioen- en financieel beheer betreft de uitvoering van het reilen en zeilen van het pensioenfonds.

FIRM-risico's

Het pensioenfonds hanteert een categorisering van risico's zoals DNB hanteert als toezichthouder: de FIRM-risico's.

Risicobereidheid

De door sociale partners vastgestelde risicohouding leidt tot keuzes in de financiële opzet. De risicohouding is erop gericht om de pensioenen van alle deelnemers ten minste nominaal in stand te houden met daarnaast een duidelijk streven naar toeslagen op de pensioenen voor zowel actieven als inactieven.

Dit toeslagstreven is een belangrijk onderdeel van de financiële opzet. Dit uit zich vooral in het beleggingsbeleid en het toeslagenbeleid. Het toeslagstreven rechtvaardigt het nemen van een mate van risico: de risicobereidheid. Het bestuur accepteert dat er een kans is dat de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten op enig moment gekort moeten worden.

De eis vanuit de wet- en regelgeving van een beheerste en integere bedrijfsvoering leidt ertoe dat er sprake dient te zijn van een kwalitatief goede governance en uitvoering van activiteiten. De risicobereidheid is laag.

Het bestuur heeft de risicobereidheid vertaald naar een risicobereidheid per aandachtsgebied en type risico. Dit is in de volgende tabel zichtbaar.

Tabel risicobereidheid

Risicocategorieën FIRM	Gover- nance	Financiële opzet	Beleggingen	Uitvoering vermogens- beheer	Uitvoering pensioen-/ financieel beheer
<i>Niet-financieel</i>					
Omgevingsrisico		n.v.t.	n.v.t.		
Operationeel risico		n.v.t.	n.v.t.		
IT-risico		n.v.t.	n.v.t.		
Integriteitsrisico		n.v.t.	n.v.t.		
Juridisch risico		n.v.t.	n.v.t.		
Uitbestedingsrisico	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		

Risicocategorieën FIRM	Governance	Financiële opzet	Beleggingen	Uitvoering vermogensbeheer	Uitvoering pensioen-/financieel beheer
Financieel					
Matching/renterisico	n.v.t.			n.v.t.	n.v.t.
Marktrisico	n.v.t.			n.v.t.	n.v.t.
Kredietrisico	n.v.t.			n.v.t.	n.v.t.
Verz. technisch risico	n.v.t.		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De waardering van de risicobereidheid is beschreven aan het eind van dit hoofdstuk.

De risicobereidheid van het pensioenfonds kan als volgt worden samengevat:

- De risicobereidheid ten aanzien van niet-financiële risico's: **Laag**.
- De risicobereidheid ten aanzien van financiële risico's: **Beperkt**.

Van de financiële risico's zijn enkele FIRM-risico's *Beperkt*. De reden is dat een mate van risico bij het beleggen wordt genomen, zodat een mate van toeslagverlening mogelijk wordt. Deze risico's zijn bekend en worden goed gemonitord.

Beleid niet-financiële risico's

De eis van een beheerste en integere bedrijfsvoering betekent dat het pensioenfonds qua risicobeleid alle niet-financiële risico's onderkent en waardeert. Dit geldt zowel ten aanzien van de eigen organisatie (aandachtsgebied Governance: het besturen van het fonds) als ten aanzien van de twee primaire, kritische bedrijfsprocessen (aandachtsgebieden: vermogensbeheer en pensioen- en financieel beheer).

Het beleid ten aanzien van alle niet-financiële risico's betekent dat het pensioenfonds een set van bewakings- en beheersmaatregelen opstelt met als doelstelling het realiseren van een beheerste en integere bedrijfsvoering. In paragraaf 'Risicomanagementcyclus' in hoofdstuk 2 is de uitvoering van het risicomanagement beschreven, waarmee deze doelstelling wordt gerealiseerd.

Het pensioenfonds heeft een risicobereidheid **Laag** voor alle niet-financiële risico's. Alle niet-financiële risico's zijn opgenomen in de integrale risicoanalyse. De bewaking/beheersing van deze risico's wordt onderstaand toegelicht.

Bewaking/beheersing omgevingsrisico

Doel: Het pensioenfonds bewaakt/beheerst de ontwikkelingen buiten het pensioenfonds die een effect kunnen hebben op de continuïteit van het pensioenfonds of op de kwaliteit van de uitvoering.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing omgevingsrisico's
Governance	Het pensioenfonds bewaakt/beheerst: <ul style="list-style-type: none"> • De relatie met de werkgever en de werknemers(vertegenwoordiging); • De ontwikkelingen in de pensioenfondsenmarkt qua mogelijkheden van uitvoering; • De wet- en regelgeving welke van invloed kunnen zijn op de toekomst van het fonds.
Uitvoering vermogensbeheer	Het pensioenfonds stelt hoge eisen aan de vermogensbeheerder(s). Een belangrijk onderdeel is de bewaking/beheersing van de continuïteit van de dienstverlening. De organisatorische ontwikkelingen bij deze organisatie(s) worden gemonitord.
Uitvoering pensioen- en financieel beheer	Het pensioenfonds stelt hoge eisen aan de uitvoerders van het pensioen- en financieel beheer. Een belangrijk onderdeel is de bewaking/beheersing van de continuïteit van de dienstverlening. De organisatorische ontwikkelingen bij deze organisaties worden gemonitord.

Bewaking/beheersing operationeel risico

Doel: Het pensioenfonds zorgt ervoor dat de uitvoering en besluitvorming binnen de fondsorganisatie kwalitatief goed is. Verder is er permanente bewaking/beheersing van de kwaliteit van de uitvoerende werkzaamheden.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing operationele risico's
Governance	De inrichting van het pensioenfonds voldoet qua uitvoering, monitoring en evaluatie in het kader van de governance aan de wet- en regelgeving. Alleen het bestuur is bevoegd om handelingen in het kader van de governance te verrichten waar operationele risico's aan verbonden kunnen zijn. Alle besluitvorming van het pensioenfonds vindt in het bestuur plaats en het bestuur zorgt periodiek voor een zelfevaluatie.
Uitvoering vermogensbeheer	Het pensioenfonds stelt hoge eisen aan de uitvoerders van het vermogensbeheer. Er zijn concrete afspraken vastgelegd met betrekking tot de prestaties van de uitvoering. De uitvoerder heeft de uitvoering aantoonbaar onder controle, wat onder meer blijkt uit een ISAE3402-rapportage of vergelijkbare rapportage. Ook worden periodiek rapportages uitgebracht aan het pensioenfonds over de prestaties van de uitvoering, zoals overeengekomen in de SLA.
Uitvoering pensioen- en financieel beheer	Het pensioenfonds stelt hoge eisen aan de uitvoerders van het pensioen- en financieel beheer. Er zijn concrete afspraken vastgelegd met betrekking tot de prestaties van de uitvoering. De uitvoerder heeft de uitvoering aantoonbaar onder controle, wat onder meer blijkt uit een ISAE3402-rapportage of vergelijkbare rapportage. Ook worden periodiek rapportages uitgebracht aan het pensioenfonds over de prestaties van de uitvoering, zoals overeengekomen in de SLA.

Bewaking/beheersing IT-risico

Doel: Het pensioenfonds zorgt ervoor dat ten aanzien van de integrale uitvoering van werkzaamheden het gebruik van IT kwalitatief goed en veilig is.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing IT-risico's
Governance	De pensioenfondsorganen maken gebruik van de IT-infrastructuur van Sportfondsen Nederland (SFN). Voor SFN geldt een ISO9001-certificering, waar een volwassen IT-infrastructuur (inclusief risicomanagement) onderdeel van uitmaakt.
Uitvoering vermogensbeheer	Met de vermogensbeheerder en custodian zijn afspraken gemaakt over IT-aspecten die voor kwaliteit en veiligheid van de dienstverlening dienen te zorgen. De bewaking/beheersing van de IT-risico's vindt plaats door: <ul style="list-style-type: none"> • Continue monitoring door middel van de verantwoordingsrapportages. • Jaarlijkse ISAE3402-rapportage en/of vergelijkbare rapportages. • Jaarlijkse evaluatie van de vermogensbeheerder en custodian.
Uitvoering pensioen- en financieel beheer	Met de pensioenuitvoerders zijn afspraken gemaakt over IT-aspecten die voor kwaliteit en veiligheid van de dienstverlening dienen te zorgen. De bewaking/beheersing van de IT-risico's vindt plaats door: <ul style="list-style-type: none"> • Continue monitoring door middel van de verantwoordingsrapportages. • Jaarlijkse ISAE3402-rapportage en/of vergelijkbare rapportages. • Jaarlijkse evaluatie van de pensioenuitvoerder(s).

Bewaking/beheersing integriteitrisico

Doel: Het pensioenfonds heeft de visie dat de integriteit van het pensioenfonds zelf met name afhangt van de integriteit van iedere betrokkene. Alvorens een betrokkene bij het pensioenfonds te worden (in het bestuur, verantwoordingsorgaan, pensioenbureau of visitatiecommissie) vindt een screening van de achtergronden van de persoon plaats.

Het pensioenfonds bewaakt/beheerst dat de aan het pensioenfonds verbonden personen op alle niveaus integer handelen. Het pensioenfonds stelt minimaal dezelfde integriteitseisen aan de personen die werkzaam zijn bij organisaties waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing integriteitrisico's
Governance	Screening van ieder individu voordat de persoon een betrokkene bij het pensioenfonds kan worden. Bewaking/beheersing van de integriteit door jaarlijkse toetsing via de naleving van de gedragscode.
Uitvoering vermogensbeheer	Bewaking/beheersing van de integriteit van de medewerkers bij de vermogensbeheerder/custodian door het integriteitsbeleid en naleving ervan bij de desbetreffende partijen te toetsen en te bewaken.
Uitvoering pensioen- en financieel beheer	Bewaking/beheersing van de integriteit van de medewerkers bij de pensioenuitvoerder(s) door het integriteitsbeleid en naleving ervan bij de desbetreffende partijen te toetsen en te bewaken.

NB: Als gevolg van de opzet van het integraal risicomanagement zoals in dit document is beschreven, gecombineerd met de integrale risicoanalyse, is de door DNB benoemde SIRA (Systematische Integriteits Risico Analyse) volledig afgedekt.

Bewaking/beheersing juridisch risico

Doel: Het pensioenfonds zorgt ervoor dat de uitvoering en besluitvorming binnen de fondsorganisatie (met name het bestuur) kwalitatief goed is. Verder is er sprake van heldere en sluitende vastlegging van alle afspraken met uitvoerende externe organisaties.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing juridische risico's
Governance	Het bestuur zorgt ervoor dat alle fondsdocumenten continu voldoen aan de wet- en regelgeving. Het bestuur heeft een werkwijze en bewaking/beheersing van zijn handelen (zie bewaking/beheersing operationele risico's), maar wenst alsnog een afdekking van aansprakelijkheid.
Uitvoering vermogensbeheer	Met de uitvoerders van het vermogensbeheer is er een heldere en sluitende vastlegging van alle afspraken. Nieuwe of wijziging van bestaande overeenkomsten worden kritisch beoordeeld door het bestuur. Indien gewenst door het bestuur wordt externe beoordeling ingeschakeld.
Uitvoering pensioen- en financieel beheer	Met de uitvoerders van het pensioen- en financieel beheer is er een heldere en sluitende vastlegging van alle afspraken. Nieuwe of wijziging van bestaande overeenkomsten worden kritisch beoordeeld door het bestuur. Indien gewenst door het bestuur wordt externe beoordeling ingeschakeld.

Bewaking/beheersing uitbestedingsrisico

Het pensioenfonds hanteert een risicomodel waarbij alle risico's zichtbaar worden gemaakt door rekening te houden met enerzijds de gehanteerde aandachtsgebieden die de gehele bedrijfsvoering weerspiegelen en anderzijds de FIRM-risico's die alle risicocategorieën weergeven.

Het pensioenfonds heeft het vermogensbeheer en het pensioen- en financieel beheer uitbesteed. Door het hanteren van dit risicomodel is het uitbestedingsrisico uitgewerkt, namelijk de integrale risicoanalyse voor de twee aandachtsgebieden vermogensbeheer en pensioen- en financieel beheer.

Beleid financiële risico's

De financiële opzet is de inrichting van het financieel beleid en beslaat het algemeen financieringsbeleid, het premiebeleid, het beleggingsbeleid en het toeslagenbeleid. Binnen de financiële opzet vindt bewaking en beheersing van de financiële risico's plaats.

Het beleid ten aanzien van alle financiële risico's betekent dat het pensioenfonds een set van bewakings- en beheersmaatregelen heeft opgesteld met als doel het bewaken van de financiële ontwikkelingen van het pensioenfonds passend binnen de risicohouding. In paragraaf 'Risicomanagementcyclus' in hoofdstuk 2 is de uitvoering van het risicomanagement beschreven, waarmee deze doelstelling wordt gerealiseerd.

Het doel van de sociale partners is om de pensioenen van alle deelnemers ten minste nominaal in stand te houden, maar daarnaast een duidelijk streven naar toeslagen op de pensioenen voor zowel actieven als inactieven. Op basis van deze risicohouding is door het pensioenfonds een risicobereidheid **Beperkt** voor de financiële risico's vastgesteld. Alle financiële risico's zijn opgenomen in de integrale risicoanalyse. De bewaking/beheersing van deze risico's wordt onderstaand toegelicht.

Bewaking/beheersing matching/renterisico

Doel: Het pensioenfonds bewaakt het afgestemde beheer van activa en passiva, waarbij vooral het beleggingsbeleid zodanig vorm is gegeven dat de matching tussen beleggingen en verplichtingen wordt bewaakt.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing matching/renterisico
Financiële opzet	Het pensioenfonds voert periodiek een ALM-studie uit. Op basis van de studie wordt vastgesteld of een aanpassing nodig is binnen het geldende beleggingsbeleid voor wat betreft de kaders, grenzen, bandbreedtes en beleggingscategorieën. Onderdeel hiervan is het matching/renterisico. Het pensioenfonds evalueert regelmatig de totale financiële opzet, zowel het beleggingsbeleid als het financieel beleid en het premie- en toeslagbeleid.
Beleggingen	Het pensioenfonds bewaakt/beheerst continu het matching/renterisico door de ontwikkeling van de beleggingen en verplichtingen te volgen.

Bewaking/beheersing marktrisico

Doel: Het pensioenfonds bewaakt/beheerst het marktrisico dat binnen de verschillende beleggingscategorieën in de beleggingsportefeuille aanwezig is.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing marktrisico
Financiële opzet	Het pensioenfonds voert periodiek een ALM-studie uit. Op basis van de studie wordt vastgesteld of een aanpassing nodig is binnen het geldende beleggingsbeleid voor wat betreft de kaders, grenzen, bandbreedtes en beleggingscategorieën. Onderdeel hiervan is het marktrisico. Het pensioenfonds evalueert regelmatig de totale financiële opzet, zowel het beleggingsbeleid als het financieel beleid en het premie- en toeslagbeleid.
Beleggingen	Het pensioenfonds monitort permanent (de ontwikkeling van) de beleggingsportefeuille, inclusief het marktrisico.

Beheersing kredietrisico

Doel: Het pensioenfonds bewaakt/beheerst het kredietrisico dat binnen de verschillende beleggingscategorieën in de beleggingsportefeuille aanwezig is.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing kredietrisico
Financiële opzet	Het pensioenfonds voert periodiek een ALM-studie uit. Op basis van de studie wordt vastgesteld of een aanpassing nodig is binnen het geldende beleggingsbeleid voor wat betreft de kaders, grenzen, bandbreedtes en beleggingscategorieën. Onderdeel hiervan is het kredietrisico. Het pensioenfonds evalueert regelmatig de totale financiële opzet, zowel het beleggingsbeleid als het financieel beleid en het premie- en toeslagbeleid.
Beleggingen	Het pensioenfonds monitort permanent (de ontwikkeling van) de beleggingsportefeuille, inclusief het kredietrisico. Ook wordt de kredietwaardigheid van de herverzekeraar AEGON gevolgd.

Bewaking/beheersing verzekeringstechnisch risico

Doel: Het pensioenfonds bewaakt/beheerst de financiële opzet en zorgt dat de gehanteerde (verzekeringstechnische) berekeningsgrondslagen adequaat zijn.

Aandachtsgebied	Middelen bewaking/beheersing verzekeringstechnisch risico
Financiële opzet	Het pensioenfonds: <ul style="list-style-type: none"> • Toetst periodiek alle berekeningsgrondslagen op adequaatheid. • Voert jaarlijks actuariële analyses uit, waarbij aandacht is voor alle verzekeringstechnische risico's (arbeidsongeschiktheid en overlijden).

Risicowaardering

Voor alle risicoanalyses, die onderdeel zijn van de vijf aandachtsgebieden, zijn de risico's gecategoriseerd in overeenstemming met de FIRM-risico's. Binnen deze categorieën zijn vervolgens subcategorieën benoemd. De risicoanalyses bestaan uit de volgende onderdelen:

- Een beschrijving van de risico's.
- Per risico is de kans op het voordoen en de mogelijke gevolgen ervan (impact) in kaart gebracht. Dit leidt tot een bruto-risico, waarvan is beoordeeld of deze acceptabel of niet-acceptabel is.
- Als een bruto-risico wel acceptabel is, dan kan het bestuur één of meerdere bewakingsmaatregelen hebben opgesteld en geïmplementeerd.
- Als een bruto-risico niet acceptabel is, dan heeft het bestuur één of meerdere beheersmaatregelen opgesteld en geïmplementeerd. De beheersmaatregelen zijn zodanig dat het netto-risico (het resterende risico dat overblijft na de beheersmaatregelen) acceptabel is.

Bruto-risico's

Een bruto-risico is het risico dat een bepaalde gebeurtenis zich voordoet zonder dat er maatregelen zijn getroffen. Uitgangspunt hierbij is dat de beoordeling plaatsvindt gegeven het aanwezige beleid en de specifieke omstandigheden van het fonds.

Het pensioenfonds stelt de individuele bruto-risico's vast door een beoordeling te geven over de combinatie van de kans op de gebeurtenis en de impact bij het voordoen ervan.

Financiële risico's

De financiële risico's bevinden zich in de aandachtsgebieden 'Financiële opzet' en 'Beleggingen'. De gebeurtenissen betreffen ontwikkelingen in de beleggingen en de technische voorzieningen. De effecten hiervan worden gemeten door te kijken naar het duurzame effect op de beleidsdekkingsgraad (BDG). De hoogte van de BDG na een gebeurtenis heeft effect op de pensioenen van de verzekerden vanwege het toeslagbeleid en kortingsbeleid. Daarom wordt bij de bepaling van de zwaarte van de impact van gebeurtenissen rekening gehouden met de hoogte van de BDG.

Kans

Kans	Gebeurtenis
Klein	Minder dan eens in de 5 jaar
Gemiddeld	Minder dan eens in de 3 jaar
Groot	Minder dan eens in de 1 jaar
Zeer groot	Minimaal 1 keer per jaar

Impact

Hoogte BDG → ↓ Daling BDG	BDG: ≤ 100%	BDG: 100% - 110%	BDG: 110% - 130%	BDG: ≥ 130%
Minder dan 1%	Gemiddeld	Klein	Klein	Klein
Tussen 1% en 3%	Groot	Gemiddeld	Klein	Klein
Tussen 3% en 10%	Zeer groot	Groot	Gemiddeld	Klein
Meer dan 10%	Zeer groot	Zeer groot	Groot	Gemiddeld

De combinaties van kans en impact van een gebeurtenis leiden tot het volgende overzicht van waardering van de financiële risico's:

Impact →	Klein	Gemiddeld	Groot	Zeer groot
↓ Kans				
Klein				
Gemiddeld				
Groot				
Zeer groot				

Niet-financiële risico's

De niet-financiële risico's bevinden zich in de aandachtsgebieden 'Governance', 'Uitvoering vermogensbeheer' en 'Uitvoering pensioen- en financieel beheer'. De gebeurtenissen zijn hoofdzakelijk negatieve gevolgen van het verkeerd of niet-integer handelen van personen in de uitvoering van de werkzaamheden. De effecten hiervan worden gemeten door het kijken naar de reputatieschade en naar de financiële schade.

Kans

Kans	Gebeurtenis
Klein	Minder dan eens in de 5 jaar
Gemiddeld	Minder dan eens in de 3 jaar
Groot	Minder dan eens in de 1 jaar
Zeer groot	Minimaal 1 keer per jaar

Impact

Impact	Financiële schade		Reputatieschade
Klein	kleiner dan € 100.000	óf	Slechte naam in de markt
Gemiddeld	tussen € 100k – € 500k	óf	Geen vertrouwen in fonds bij individuen
Groot	tussen € 500k – € 1.000k	óf	Geen vertrouwen in fonds bij deelnemers
Zeer groot	groter dan € 1 miljoen	óf	Voortbestaan pensioenfonds in gevaar

De combinaties van kans en impact van een gebeurtenis leiden tot het volgende overzicht van waardering van de niet-financiële risico's:

	Impact →	Klein	Gemiddeld	Groot	Zeer groot
↓ Kans					
Klein					
Gemiddeld					
Groot					
Zeer groot					

NB: De tabel fungeert als leidraad voor de definitieve beoordeling. Niet in alle gevallen is een juiste weging volgens de tabellen te maken. De zwaarte van integriteit en reputatie is groot en kan niet altijd worden vertaald in een waardering volgens bovenstaande criteria. Daarom kan het bestuur in enkele gevallen een afwijkende beoordeling toepassen.

Een uitleg van de resultaten van de risicowaarderingen is als volgt:

Risico-waardering	Beschrijving
	Laag: acceptabel risico.
	Beperkt: acceptabel risico. Extra aandacht voor bewaking/beheersing.
	Hoog: niet acceptabel risico. Directe actie is noodzakelijk.

Bewakings- en beheersmaatregelen

Een bewakingsmaatregel is een maatregel die wordt genomen om de uitvoering te monitoren. Een beheersmaatregel is een maatregel die wordt genomen om de kans en/of de impact te verkleinen.

Bij de waardering van de bruto-risico's wordt vastgesteld of bewakings- en/of beheersmaatregelen moeten worden overwogen. Na het toepassen van beheersmaatregelen worden kans en impact en de daaruit voortvloeiende score uit de combinatietabel per risico opnieuw vastgesteld. Dit is het netto-risico.

Netto-risico's

Een netto-risico is het risico dat een bepaalde gebeurtenis zich voordoet, waarbij rekening is gehouden met de beheersmaatregelen die zijn getroffen. De beheersmaatregelen dienen zodanig te zijn dat de risicobeoordeling met toepassing van de beheersmaatregelen leidt tot acceptatie van het netto-risico. Wanneer dit niet het geval is, dient de beheersmaatregel te worden bijgesteld.

Er zijn drie kwalificaties van het netto-risico, namelijk Laag (groen), Beperkt (Geel) en Hoog (rood).

Een netto-risico dat na het nemen van beheersmaatregelen:

- In de groene zone van de combinatietabel valt behoeft geen expliciete acceptatie van het bestuur;
- In de gele zone van de combinatietabel valt, dient ten minste jaarlijks expliciet door het bestuur te worden geaccepteerd. De overwegingen hiervoor worden vastgelegd;
- In de rode zone van de combinatietabel valt, wordt niet geaccepteerd. Er dienen aanvullende of aangepaste beheersmaatregelen te worden opgesteld en geïmplementeerd.

Waardering risico's en risicobereidheid

Onderdeel van de expliciete acceptatie van het bestuur van de netto-risico's in de gele zone is de beoordeling of het totaal aan risico's overeenkomt met de risicobereidheid ten aanzien van financiële risico's en niet financiële risico's. Deze beoordeling wordt gemotiveerd vastgelegd waarbij, indien relevant, de haalbaarheidstoets of jaarlijkse scenario-analyse (in overeenstemming met het beleggingsbeleid) wordt betrokken. Als het totaal aan risico's volgens het bestuur niet overeenkomt met de risicohouding en de risicobereidheid, dan zijn aanvullende beheersmaatregelen noodzakelijk.

4

Vaststelling

Het beleidsdocument Integraal Risicomanagement zal door het bestuur periodiek worden beoordeeld en als daartoe aanleiding bestaat worden aangepast of herzien.

Aldus vastgesteld door het bestuur van de Stichting Sportfondsen Pensioenfonds d.d. 27 november 2020.

Voorzitter
drs. R.P. van Leeuwen AAG

Secretaris
de heer E.J. Tromp

Bijlage

REGLEMENT

Risicomanagementcommissie van Stichting Sportfondsen Pensioenfonds

Artikel 1

De risicomanagementcommissie is een voorbereidings- en adviescommissie van het bestuur en ondersteunt de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Zij bestaat uit minimaal drie personen, die door het bestuur worden benoemd. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is in ieder geval lid van de commissie. De commissie is bevoegd met instemming van het bestuur een deskundige in te schakelen binnen de grenzen van de begroting van de commissie. De commissie komt periodiek, minstens tweemaal per jaar, bijeen. De commissie bericht binnen de bestuursvergadering over haar werkzaamheden.

Artikel 2

De commissie kiest uit haar midden de voorzitter. De voorzitter leidt de vergaderingen en onderhoudt de contacten. De pensioenmanager functioneert als secretaris van de commissie. De secretaris roept de vergadering bijeen en houdt een lijst met besproken punten en acties bij.

Artikel 3

De leden van de commissie treden af bij ontslag verleend door bestuursbesluit of door het nemen van ontslag.

Artikel 4

Voor de commissieleden geldt de vacatieregeling zoals vastgesteld door het bestuur van de Stichting.

Artikel 5

De commissie houdt zich - in relatie tot integraal risicomanagement – bezig met de volgende onderwerpen:

- De bewaking en aanpassing van de diverse (formele) documenten.
- Het opstellen, monitoren en bijsturen van de (jaarlijkse) planning.
- Het bewaken en eventueel coördineren van de uitvoerende activiteiten.
- Het uitvoeren van activiteiten voor zover deze zijn toegewezen aan de commissie zelf.
- Het periodiek evalueren van het beleid en de desbetreffende risicoanalyses voor de verschillende aandachtsgebieden.
- Het uitvoeren van de werkzaamheden voor de risicobeheerfunctie.
- Het verzorgen van voorbereidingen voor en adviezen aan het bestuur. Dit is inclusief het afleggen van verantwoording aan het bestuur.
- Het behandelen van verzoeken van het bestuur inzake integraal risicomanagement.

Artikel 6

Dit reglement is door het bestuur van de Stichting Sportfondsen Pensioenfonds vastgesteld op 6 februari 2020 en met onmiddellijke ingang in werking getreden.